

BOZSIK VIOLA: AJÁNLÁS KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEK SZÁMÁRA AZ ISKOLAI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLATRÓL

Az Iskolai Közösségi Szolgálattal (IKSZ) kapcsolatos tudnivalókat, tapasztalatokat, friss információkat 2014 tavaszán több műhelykonferencián ismertették az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (OFI) munkatársai. A 2014. május 26-án a Magyar Nemzeti Múzeumban tartott esemény különlegessége volt, hogy az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkársága és az OFI közösen készítette, *Az Iskolai Közösségi Szolgálat elterjesztése a kulturális intézményekben* című ajánlását mutatták be a konferencián.

A köszöntő beszédek *Dr. Csorba László*, a múzeum főigazgatója, *Hammerstein Judit* kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár és *Dr. Kaposi József*, az OFI főigazgatója mondták. *Csorba László* a múzeumot mint a történelemoktatás természetes külső helyszínét mutatta be. *Hammerstein Judit* elmondta, a közösségi szolgálattal a cél a szélsőségesen individualista magyar társadalmon belül a szolidaritás erősítése, a fiatalok szociális érzékenyítése, felkészítése a közösségi gondolkozásra, az önkéntességre, mely egyúttal az intézményeket is a társadalmi felelősségvállalás irányába mozdítja el. Mindemellert az IKSZ összhangban van az *Európa 2020* stratégia célkitűzéseivel is, miszerint erősíteni kell a közösségeket és a generációk közötti kommunikációt, melynek jó eszköze lehet a hálózatosodás. A helyettes államtitkár hozzátette, mintegy 6500 megállapodás született kulturális intézmé-

nyek és közoktatási intézmények között az iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatosan. *Kaposi József* az elmúlt évek egyik legsikeresebb programjaként értékelte az iskolai közösségi szolgálat bevezetését. Elmondta: az új Nemzeti alaptanterv a felelősségvállalás programját hirdette meg, melynek alkalmazása minden területen kötelező. Az ajánlás a helyi közösségek erősödésére, a diákok saját választására, az anyagi érdek nélküli segítségére és a szervezett keretek közt zajló tanulásra fókuszál.

A köszöntő beszédek után hat plenáris előadás hangzott el. *Dr. Gurmai Beáta*, az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkárságának főtanácsosa elmondta, az ajánlás elkészítésével céljuk a fogadó intézmények munkájának megkönnyítése, a pedagógusok adminisztrációs terheinek csökkentése volt, valamint a lehető legértékesebb tevékenységeket szerették volna összeállítani a diákoknak, hogy végeredményben valódi múzeumlátogatókká válhassanak. Az ajánlás jogszabályokat, gyakorlati tanácsokat, módszertani ajánlásokat és praktikus forráskönyveket tartalmaz, megkönnyítve, hogy a közösségi szolgálat szerves módon épülhessen be az intézmények gyakorlatába. Terveik szerint az ajánlást évente felülvizsgálják. *Gurmai Beáta* szerint a kulturális intézményekben folytatott hatékony közösségi szolgálathoz szükséges az át gondolt, diákokat motiváló, szociális kompetenciákat fejlesztő, valódi feladatok meghatározása, az intézményvezetők támogatása, a szükséges munkatársi létszám biztosítása, továbbá a diákok koordinálása, mentorálása, felügyelete is. Ezt követően *Szabó István*, az EMMI Köznevelésért Felelős Államtitkárságának politikai tanácsadója

ismertette részletesen az iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos jogszabályi tudnivalókat. Utána *Dr. Bodó Márton*, az OFI közösségi szolgálat bevezetéséért felelős tudományos munkatársa mutatta be az OFI szerepét az IKSZ-ben. Előadásában kitért a Közösségi Szolgálat Portál bemutatására, a Segítő Diákok pályázat ismertetésére és az IKSZ műhelykonferenciák felmérései eredményeinek elemzésére is. Számos példát sorolt föl az iskolák gyakorlatából a közösségi szolgálat megszervezésére vonatkozóan: kertrendezés, közös sport fogyatékossgal élő diákokkal, bekapcsolódás országos szervezetek (pl. a Vöröskereszt), állatmenhelyek, természetvédő egyesületek, katasztrófavédelmi szervezetek munkájába.

A Magyar Nemzeti Múzeum munkatársai, *Tolnai-Pálóczy Enikő* és *Varga Lujza* a Trefort Ágoston Gyakorlóiskola és a Veres Pálné Gimnázium diákjaival közös tevékenységeikről számoltak be: a 2013-as Múzeumok Majálisán a diákok irányították, információkkal látták el a látogatókat és flashmobot szerveztek. A rendezvényen kívül múzeumpedagógiai foglalkozásokba kapcsolódtak be, illetve a múzeum digitális eszközeinek használatában segítették a látogatókat. A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum munkatársa, *Káldy Mária* a moka.skanzen.hu weboldalon elérhető, közösségi szolgálatra nyitott múzeumi fogadóintézmények adatbázisát mutatta be. A Múzeumi À La Carte menüpontban 200-nál is több múzeum, 2000-nél több tevékenység kereshető, életkor, tantárgy és régió szerinti bontásban. Végül *Bilik János*, a budakeszi Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium tanára beszélt a közösségi szolgálattal kapcsolatos tapasztalataikról,

a Múzeumi À La Carte menüpontban 200-nál is több múzeum, 2000-nél több tevékenység kereshető, életkor, tantárgy és régió szerinti bontásban

annak ráépüléséről az iskolájukban már korábban is létező Kompassió Szociális Tanulási Programra, majd átadta a szót diákjainak, akik személyes élményeiket osztották meg a hallgatósággal: tanárokkal, oktatáskutatókkal, közgyűjteményi és közművelődési intézmények munkatársaival.

Délután párhuzamos szekciókban folytatódott a munka, pedagógiai intézetek szakértői, múzeumok munkatársai, könyvtárosok és pedagógusok, s egyéb kulturális intézmények, alapítványok képviselői konzultálhattak az iskolai közösségi szolgálatról.

HORVÁTH MÁTÉ: AZ EGÉSZ NAPOS ISKOLA A LEHETŐSÉGEK ISKOLÁJA

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) 2014. május 30-án rendezte meg Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen *Az egész napos iskola a lehetőségek iskolája* című konferenciát, amelynek célja az egész napos iskola fejlesztésére vonatkozó innovációs folyamatok elemzése, a fejlesztésben részt vevő iskolákkal együtt az eddigi eredmények bemutatása, és a már látható tanulságok, tapasztalatok körvonalazása volt. A konferenciát a nevelési-oktatási programok fejlesztésének tapasztalatairól a TÁMOP-os program félidejében rendezték meg.

A rendezvényt *Dr. Kaposi József*, az OFI főigazgatója nyitotta meg, aki a fejlesztés fontosságát és az eddig elért eredményeket emelte ki, továbbá hangsúlyozta: fontos a projektben felhalmozott tapasztalat és tudás frissen tartása és elérhetővé tétele, hogy az eredmények beépülhessenek a hazai oktatási rendszerbe.

A program keretében az OFI munkatársai 55 iskola több mint 240 pedagógusával dolgoznak együtt 7 témában az általános iskola tanórán kívüli időszávjának tartalommal való kitöltésén.

A külföldi jó példáról tartott előadást *Dr. Darvas Ágnes*, az ELTE TáTK egyetemi docense. Az egész napos iskola projekt keretében zajló fejlesztéseket, a hátránykompenzáció lehetőségeit és a jelenlegi iskolai gyakorlatokat *Közpatakiné Mészáros Mária*, *Mayer József*, *Réti Mónika* és *Dr. Varga Attila*, a pilot program vezetői mutatták be előadásaikban.

A nap folyamán műhelymunkák keretében a résztvevők kisebb csoportokba szerveződve új módszertani lehetőségeket próbáltak ki, illetve megosztották egymással tapasztalataikat, élményeiket.

A konferencia záróeseményeként pódiumbeszélgetést tartottunk, *Gulyásné dr.*

Kovács Erzsébet

főosztályvezető

(Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság), *Kókayné Lányi Marietta* igazgató (Gyermekmek Háza), egy szülő, *Kranz Nikolett*

Dr. Setényi János oktatáskutató (Expanszió Humán Tanácsadó Kft.) és *Urbán József* igazgató (Piarista Gimnázium) részvételével. A köztük és a hallgatóság között zajlott beszélgetés során körbejárták az egész napos iskola fogalmát, lehetséges megvalósulásait. A beszélgetésben az rajzolódt ki, hogy az egész napos iskola lehetőség, sikeressége nagyban függ az állami szabályozás és támogatás formájától, továbbá az intézmény és a pedagógusok helyi megvalósítást segítő programjaitól. Az egész napos iskola a lehetőségek iskolája, ám ezt a lehetőséget régióra, iskolára, közösségre és annak lehetőségeire kell szab-

az egész napos iskola lehetőség, sikeressége nagyban függ az állami szabályozás és támogatás formájától, továbbá az intézmény és a pedagógusok helyi megvalósítást segítő programjaitól

ni, hogy valóban hatékonyan szolgálja a felzárkóztatást, kitörési lehetőséget biztosítson, lehetővé tegye a hatékony tanulási formák elsajátítását, és egyben segítse az egész személyiség formálódását is.

FÁBRY ILONA: A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG STAFÉTA TÁBORÁ – 2014.

Az MPT hagyományos Staféta táborának idén Debrecen adott otthont. A helyszínválasztás abba a programba illeszkedik, hogy közvetlenül láthassuk városaink, egy-egy régió oktatási és várospolitikai helyzetét, az önkormányzat és az állami iskolafenntartó viszonyát, az ott dolgozó pedagógusok sikereit, gondjait. Ebben az évben az „új”, az „innováció” értelmezése állt a kö-

zös gondolkodás középpontjában, és a Megújuló iskola mozgalomra, a Staféta táborok előképére emlékezve folytattunk beszélgetést a hajdan volt tagokkal,

s a helyi általános iskola képviselővel. Felolvastuk Loránd Ferenc levelét, melyben 30 évvel ezelőtti eseményekre emlékezett, de közben a jövőről is szólt.

Bár nem voltunk sokan, de izgalmas beszélgetés alakult ki az oktatás és az iskolák régi és a mai helyzetéről. A tábornyitás estéjén az alpolgármester és felesége, *Somogyi Béla* és *Somogyiné Vig Éva*, egykori „megújuló iskolások” vendégszeretettel élvezhettük.

A Gulyás Pál Kollégium adott otthont a négynapos diskurzusnak, családias együttlétben. Drámák és remények, helytállás és kiállás – ez lehetne a rövid össze-

foglalása a tábori beszélgetéseknek. Meghallgattuk Trencsényi László előadását *Az „új” fogalmának alakulása a XX. században* címmel, Kerekes Vali segítségével megismerkedhettünk a mese szerepével az oktatásban, *Hungarikum a kisgyermeknevelés?* címmel tartott előadást Villányi Györgyné. Kitekinthettünk az Újvilágba, George Dankó, a Nevadában lévő renoi egyetem professzora segítségével. A tehetségnvelésről szólt Pappné Gyulai Katalin, a debreceni tankerület vezetője előadása, és a Gönczy Pál Iskola – a 4H mozgalom egykori centruma – vezetőinek, Agárdiné Burger Angélnak és Majer Ágnesnek a beszámolója. Voltunk a debreceni Bárczi Gusztáv Iskolában, ahol megismerkedtünk Béres Máriával, aki adaptált Montessori-módszerrel foglalkozik halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekekkel.

Közben Nahalka István vezetésével eljátszottunk a gondolattal, hogy mi lenne a téma, ha tényleg lenne párbeszéd a mai magyar óvodai- és kisgyermeknevelésben, a közoktatásban és a felsőoktatásban az oktatáspolitikai irányítói, szakértői és a pedagógusok között.

Bár a táborlakók és vendégek létszáma idén nem volt magas, de – mint immár 12 éve – akik ott voltunk, azzal a jó érzéssel búcsúztunk Debrecentől, hogy tanulságos együttlét volt, s hogy van értelme a gyermekekért, az iskoláért, az oktatásért hittel és hivatástudattal folytatott munkának, a civil nyitottságnak és elkötelezettségnek.

A búcsúest beszélgetésének jó hangulatát emelte a tervezetés is, hiszen meghívást kaptunk 2015-re a bakonyalji városba, Veszprémbe. Reméljük, egyre több fiatal kolléga jön majd a Staféta-táborba. Mi ott leszünk!

A Szerzőink rovat folytatása a 4. oldalról:

LOSITS ANNA KATALIN

SZTE-BTK végzett hallgatója

MOLNÁR EDIT KATALIN

egyetemi adjunktus | Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézet

MOLNÁR GYÖNGYVÉR

egyetemi docens
Szegedi Tudományegyetem
Neveléstudományi Intézet

NAGY MÁRIA

fizika– matematika szakos BSc hallgató
ELTE-TTK

PAJORNÉ KUGELBAUER IDA PHD

tanító, rajz szakos és vizuális nevelőtanár

RADNÓTI KATALIN

főiskolai tanár
ELTE-TTK | Fizikai Intézet

SMID ANIKÓ

szülő | a PHWI újságának egyik szerkesztője | a Waldorf Pedagógiai Intézet munkatársa

TAKÁCS ÁGNES

doktorandusz hallgató
Szegedi Tudományegyetem

TAKÁCS GÉZA

főszerkesztő | Új Pedagógiai Szemle |
Budapest